

wereld en daar kan in geen uithoek der wereld eenig woord of daad van verzet rijzen, of de radio vertelt het hem, en de vliegmaschine zorgt binnen enkele uren voor zijn wraak.

De propaganda van den staat en de macht van den staat en de regeering door den staat is dan tot het uiterste geconcentreerd.

Daar kan geen woord meer worden gericht tegen den tyran, geen vinger zich meer tegen zijn wil verroeren, geen mensch zal kunnen eten of rusten zonder zijn wil. Hij is — almachtig.....

En onze idealisten, democraten, socialisten, of hoe deze lieden zich ook noemen, zien van dit gevaar niets en gaan met een wonderlijke verdwazing alles doen, om het leven naar deze concentratie der staatsmacht heen te voeren.

Huxley heeft misschien kennis kunnen nemen van de wijze waarop de socialist Blum, thans minister-president in Frankrijk, de idealen van het socialisme teekende in zijn jongste werkje, dat ik reeds noemde.

Deze zegt, dat de democratie van den staat ook moet leiden tot democratie in de maatschappij. Alles naar den regel der revolutionaire gelijkheid. Natuurlijk zijn niet alle menschen gelijk, maar de socialist zet ieder mensch op de voor hem precies geschikte plaats. Dat is blijkbaar een kleinigheid. En ook niet op de plaats, die hij begeert. Alle menschen zijn tevreden.

Alle bedrijf is in staatshanden. Alle macht geconcentreerd, maar tegelijk is ieder vrij.

Ook alle staten zijn vereenigd in een wereldbond, en die wereldbond heeft een soevereine macht, waaraan alle nationaal gezag ondergeschikt is. Die soevereine wereldmacht beschikt over alle geweldsmiddelen, terwijl de afzonderlijke staten ontwapend zijn. En die macht geeft den vrede, waarborgt dat alle goederen eerlijk worden verdeeld, zorgt voor alles en beslist over alles maar tegelijk zijn alle volken vrij en zelfstandig.

Is dit idealisme nu geen idiotisme? Toch komt het van een man, die nu Frankrijk redt en daartoe natuurlijk precies andersom handelt, als hij beschouwde.

Zulks leeft echter eenmaal uit, als de tyran, de wereldheerscher op den wereldtroon zit.

Zijn macht is, naar ook Huxley beseft, hierom onweerstaanbaar, omdat de menschheid meer en meer haar moreel besef verliest.

In New York, zegt hij, is een enquête gehouden naar de bladen, die het meest gelezen worden. De helft van het publiek las het meest gemeene blad, dat niet veel anders geeft dan verhalen van moord en echtscheiding.

Bekend is, dat de revolutionairen, die de wettige macht wisten omver te werpen, den tegenstand van het volk juist breken door allen moreelen band te breken en heel het leven prijs te geven aan de uitgieting van diertlijken lust.

Is eenmaal de zetel der revolutie vast, dan haalt men allengs de teugels weer wat strenger aan.

Deze methode is straks nauwelijks meer noodig. Want alles werkt in de richting der centralisatie van alle macht in handen van enkelen of van één, en alle geestelijke weerstand van de volkeren wordt meer en meer verbroken.

Daar moest, zegt Huxley, zorg zijn voor steeds grootere decentralisatie men behoorde dus allereerst te waken, dat heel het leven waarborgen heeft tegen den overmoed van tyrannen, maar het tegendeel geschiedt. Alle wetenschap en kunst en techniek en politiek en economie, en socialisme en democratie, het werkt alles in één en dezelfde richting: de tyrannie.

Huxley kent nog één middel, dat hulp zou kunnen bieden.

Hij wijst er op, dat ook medel grote macht hebben, maar zij moeten een eed afleggen, dat zij die nimmer tegen het welzijn der menschen zullen aanwenden.

Als men nu den mannen van wetenschap en techniek ook zulk een eed afvroeg? Maar hoe zou dat kunnen helpen, als men bedenkt, dat een man van moderne wijsheid, onze Schermerhorn, heeft gezegd dat een eed slechts relatieve waarde heeft?

Trouwens de techniek kon geen enkel ding vinden, van hetwelk geen misbruik kon worden gemaakt. Elke uitvinding was, naar Da Costa's woord, een stap ten hemel en ter hel.

De man, die het scheermes vond, hielp den barbier, maar Voltaire overwoog, dat zijn kapper hem ook de keel daarmee kon afsnijden, en daarom oordeelde hij, dat er altijd eenige godsdienst moest blijven bestaan.

Het was de wijsheid van het liberalisme der vorige eeuw. Godsdienst is goed voor een volk.

Huxley dacht aan een woord van Tolstoi.

Wij hadden eens een cultuurdichter, die de dingen beter zag. Da Costa.

Het was in het lied van 1840, dat hij de vreeslijke toekomst der tyrannie zag als de booze vrucht van de verlaten van den Drieënligen God en Zijn onfeilbaar Woord.

Machtige eeuwgeest der revolutie en omkeering aller goed begrip, wat hebt gij met uw heerlijkheid gedaan? Zoo stelt hij de vraag, en het antwoord is ons bekend:

„Ach: in die mengling, in dat misbruik, voelt gij u [leven]!

en zelfvolmaking, zelfvergoding blijft het streven ten koste van wat deugd en heiligheid het zij!

„Ach op den bodem der ontwijde Maatschappij

ligt tevens de eenheidszucht! Tot eenheid drijft de

[klemming] der opgespannen veer, tot eenheid de bestemming, maar buiten God den vloek der menschheid. Ja, da

[Man, die in het middelpunt zich eenmaal wringen kan van 't weefsel zonder gâ, dat onze leeftijd baarde, is meester van Euroop, ja meester van heel de

[aarde".

Wij zien duidelijker nog dan Da Costa den gang der

tijden. Hij lette voornamelijk op het beginsel, den revolutiegeest, het stijgend verzet tegen God en Zijn heiligen dienst.

Wij zien den weg gebaad voor de spoedige komst van den grooten tyran, van wien de Schrift ons spreekt, den antichrist.

Alles wijst op zijn toekomst. Alles werkt in zijn richting.

En wij weten niet wanneer zijn dag zal volkomen zijn, want bij God den Heere zijn duizend jaren als één dag. Maar wij moeten de teekenen der tijden verstaan, en bovenal, als wij mochten vreezen voor dien nacht der tyrannie en vervolging, den troost verstaan, die Da Costa zingen deed:

Op 's hemels wolken zal Hij komen
Die aan dien nacht een einde maakt,
Die in Zijn heemlen opgehoven
het troostwoord sprak: Wacht Mij, waakt.

Met hartelijke groeten en heilbede
uw toegengen

MARNIX.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

CORRESPONDENTIE MET REV. HOEKSEMA.

Van Rev. H. Hoeksema te Grand Rapids, Mich., U.S.A., redacteur van „The Standard Bearer" ontvingen we een brief, dien we wegens de Kerst- en oudejaarsdrukke (ter drukkerij) eerst nu kunnen plaatsen (we moesten enkele nummers in 't voren drukken). Hier volgt het stuk van Rev. Hoeksema:

Prof. Dr. K. Schilder,

Redacteur, De Reformatie.

Hooggeachte Redacteur: —

Een klein plaatsje in uw blad, dat ook ten onzent nog gelezen wordt, naar aanleiding van een opmerking van Ds L. Doekes in het nummer van 2 Nov. 1946, zult U mij zeker niet weigeren.

Ik heb het oog op het volgende van de hand van bovengenoemden broeder:

„Het is de oude strijd, dien wij hebben te voeren: de strijd om de vastheid en heiligheid van Gods verbondswaarden en verbondszegelen, om de klare helderheid van de vragen, die de ouders hebben te beantwoorden bij den doop van ieder kind in de kerk. Over die duidelijke betekenis van Gods verbondswaarden is door de synodale theorieën een rookgordijn gelegd. En dienzelfden mist zien we ook in vele uitingen van onze geestverwanten in het buitenland. Dat alles is al verdrietig. Maar het ergste is, dat men ons tot op heden heeft gesmaad en gebrandmerkt, omdat wij het hebben durven opnemen voor de heldere opmerkingen van Afscheldenen als Wormser en Pieters (om van anderen, b.v. Heleinius de Cock, maar te zwijgen)".

In een footnote bij het artikel lees ik: „Zoo b.v. bij Ds Hoeksema, doch ook bij zijn tegenstanders". Ik word dus ingedeeld bij die „geestverwanten in het buitenland", die een rookgordijn leggen over de duidelijke betekenis van Gods verbondswaarden.

Nu kan ik broeder Doekes wel verzekeren, dat wij niet behooren tot degenen, die de „vrijgemaakten" hebben gesmaad en gebrandmerkt.

Doch hierop heb ik het oog niet zoozeer.

Dat „rookgordijn" zit mij scheef. Het is juist niet mijn gewoonte om smoke screens te leggen over de waarheid. En ik zou gaarne willen, dat Ds Doekes mij een kans gaf om duidelijk te maken, dat, hetgeen hij ziet als rookgordijn en mist, niets anders is dan het klare licht van Gods Woord. Het kan immers ook zijn, dat wat iemand ziet als een rookgordijn, moet worden toegeschreven aan een cataract of staar van zijn oog. Of echter het een of het ander waar is, kan niet uitgemaakt worden door Wormser of Pieters, noch ook door onze Belijdenisschriften, die ons nu eenmaal geen duidelijke en volledige verbondsbewoordingen bieden, maar alleen door Gods Woord.

De algemeene opmerking van Ds Doekes biedt mij echter de kans, die ik zoek, niet. Laat de broeder, inplaats van zulke algemeenheden, waaraan ik

geen houvast kan krijgen, dus man en paard noemen. Laat hem precies zeggen, waar ik het rookgordijn gelegd heb, en uit de Heilige Schrift bewijzen, dat het metterdaad een rookgordijn is. Dan zal ik hem antwoorden. Zulk eene discussie zou ten dienste van de waarheid kunnen strekken, en onze onderlinge verstandhouding kunnen bevorderen.

Ik beloof tevens, dat ik onze discussie, zou Ds Doekes op mijn verzoek ingaan, woordelijk in het Engelsch zal weergeven in ons blad, The Standard Bearer.

Ik twijfel er heelemaal niet aan, dat De Reformatie gaarne zulk eene discussie zal opnemen. Het groote verschil tusschen de „synodalen" en de „vrijgemaakten" ligt immers daarin, dat de laatsten „ongebonden" zijn? Dat wil dus zeggen: er is alle ruimte voor broederlijke bespreking van de verbondskwestie.

Mag ik eindigen met mijn hartelijke groeten, amice Schilder, aan U?

H. HOEKSEMA,
Grand Rapids, Mich. U. S. A.

We hopen ds Doekes over dezen brief het antwoord te geven. Wegens zooeven genoemden hinder heeft ds Doekes nog niets gelezen van Rev. Hoeksema's briefje. Voor ons zelf volstaan we thans met volgende korte opmerkingen:

1. Dat Rev. Hoeksema met ons wars is van het leggen van rookgordijnen, is, ik weet zeker bij ds Doekes, en ook bij mij, buiten discussie.

2. Dat we ook in Amerika worden aangezien voor remonstrantsch (een insinuatie, die voor rekening ligt van een verlegen en nu in laster zich vergetende synodalistische clan) is een feit; ook uit den naasten kring van Rev. Hoeksema is me dat door een besten vriend zoowel van hem als van mijzelf zwart op wit geschreven, als ook zijn meening.

3. Rev. Hoeksema zou op de vragen der synode van 1944, aan mij gesteld, evenzeer als ik NEEN geantwoord hebben. Want a) hij verfoeit haar „kerkrecht"; b) hij bestrijdt in zijn „De Geloovigen en hun zaad" de formule van 1905-1942; en de vraag der synode was, of ik beloofde NIETS te leeren dat NIET TEN VOLLE in overeenstemming was met die formule. Zoo dwaas en dom of-gemeen om op DIE vraag „Ja" te zeggen, zou Rev. Hoeksema evenmin als ik geweest zijn.

4. DAT is in geding. Niets anders. Wij hebben als kerken geen eigen verbondstheorie, geen eigen sacramentstheorie, geen eigen kerktheorie. Alleen de 3 formulieren. Ieder kan bij ons Heyns of Bouma of Hoeksema of Greijdanus of Schilder op bepaalde punten bijvallen en op andere afvallen.

5. Natuurlijk zullen we graag onzen vriend Hoeksema het woord geven en beantwoorden. We zien in zijn blad een christelijk protest tegen de andere amerikaansche organen, die zich zonder verstand hebben verkocht aan de V. U.-clan. Tot later dus.

K. S.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

EEN SYNODAAL DOMINEE EN EEN BOEMERANG.

De synodale evang. pred. van 't evangelisatiebureau „het Zuiden", R. de R., een van de schorsende domine's bij de procedure Ds H. V., Den Bosch, was in polemiek gewikkeld met den Zeer Eerw. Pater Piket in het R.K. Weekblad „De Linie".

Hij had in 't evangelisatieblad „de Horizon" enkele kleine artikelen ten beste gegeven, betrekking hebbende op een Liturgischen dag, dien hij in de St. Jan te 's Bosch had bijgewoond, waarbij het kerkelijke gezag der R.K. kerk in het geding was gebracht. Zijn conclusie was, dat bij Rome het gezag van 't Woord der Schrift wijkt voor 't gezag der kerk.

In verband hiermede repliceerde Pater Piket in De Linie van 3 Oct. aldus:

„Het gezag van 't Woord der Schrift wijkt voor 't gezag der kerk. Dat zegt notabene de vertegenwoordiger van een kerk, welke zulk een dwingend leergezag uitoefent en dat, hoewel het slechts een feilbaar leergezag is. Een kerk, die nog kortgeleden Prof. Schilder uitwierp, ofschoon hij zich voor zijn opinie op 't Woord der Schrift beriep: een kerk, die bij monde van de laatste synode van Utrecht toelaatbaar acht, dat wat vorige synoden veroordeelden en waarom zij Prof. Sch. uitbanden. In een der laatste nummers van De Reformatie (24 Aug. 1946) schreef Prof. Schilder: In 1946 hebben ze prijsgegeven wat ze in 1944 als eeuwige waarheden betitelden.

Het onfeilbaar leergezag der Kath. kerk vindt Ds de R. onschrijfbaar; voor het feilbare weifelende, zich tegensprekende, maar toch dwingende en uitbannende leergezag zijner eigen kerk buigt hij zich gewillig".

In 't blad van 13 Dec. j.l. had Ds de R. gelegenheid zich dienaangaande te verdedigen. Zijn stuk maakt